

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

27 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 august 2020, în cauza penală în privința lui

Topal Ivan xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.12.2016 - 29.11.2019;

Instanță de apel: 24.12.2019 - 25.08.2020;

Instanță de recurs: 15.12.2020 - 27.07.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 29 noiembrie 2019, a fost încetat procesul penal în privința lui Topal Ivan învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, în legătură cu existența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare a fost respinsă.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat, că Topal Ivan se învinuiește de organul de urmărire penală precum că la 22 februarie 2016 aproximativ la ora 02:00, Topal Ivan conducând automobilul de model Mitsubishi Carisma cu numărul de înmatriculare xxxx în lipsa permisului de conducere, deplasându-se pe str. Lenin or. Ceadâr-Lunga, încălcând prevederile pct. 45 din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13.05.2009, nu a ținut cont de situația rutieră, de starea sa psiho-fiziologică, ce influențează asupra atenției și reacției, precum și de experiența sa de șofer, cei permite a prognoza situații periculoase, nu a manifestat prudența specială și nu a micșorat viteza până la limită, care oferă siguranța circulației, în urma cărui fapt s-a tamponat în motocicletă de model Viper Vision condusă de Bejenari Gheorghii. În rezultatul leziunilor corporale primite în urma accidentului rutier, Bejenari Gheorghii a decedat la fața locului, fiindu-i cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

Acțiunile lui Topal Ivan au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către

persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Nefiind de acord cu soluția adoptată, procurorul a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Topal Ivan să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal și a-i stabili o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, iar conform art.84 alin.(4) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa neexecutată stabilită prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, stabilind inculpatului Topal Ivan, pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, și să fie dispusă încasarea a cheltuielilor judiciare în mărime de 2 497 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertize.

În motivarea apelului, a indicat că vinovăția lui Topal Ivan în săvârșirea infracțiunii prevăzute art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, a fost dovedită pe deplin în cadrul cercetării judecătorești, iar la adoptarea sentinței instanța de judecată, conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, urma să aprecieze fiecare probă prezentată de către acuzare din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și să adopte o hotărâre legală.

A susținut că, instanța eronat a apreciat situația în care termenul de menținere în calitate de bănuț a cet. Topal Ivan până la înaintarea învinuirii a depășit 3 luni, or, prin ordonanța organului de urmărire penală din 25.02.2016 Topal Ivan a fost recunoscut în calitate de bănuț, iar ordonanța de punere sub învinuire a fost emisă și înaintată lui Topal Ivan la 25.05.2016, în termen de nu mai mult de 3 luni.

A mai menționat că, prima instanță neîntemeiat a respins demersul acuzatorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare ce au fost suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor de urmărire penală, și anume pentru efectuarea expertizei judiciare.

Conform art.art.227-229 Cod de procedură penală, cheltuielile de judecată cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar plata acestora este suportată de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Astfel, legea permite ca cheltuielile judiciare să fie suportate de condamnați, însă instanța de judecată neîntemeiat a respins încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, în cazul dat suma de 1 680 lei, costul raportului de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-1556 din 23.04.2018.

4. Prin decizia deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 august 2020, a fost admis apelul, casată sentința primei instanțe, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Topal Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 20 000 lei.

În temeiul art.84 alin.(4) Cod penal, la pedeapsa aplicată a fost adăugat în întregime pedeapsa neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, stabilind inculpatului Topal Ivan, pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu aplicarea art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani, în conformitate cu art.87 alin.(2) Cod penal, pedeapsa aplicată să fie executată de sine stătător.

A fost dispusă încasarea de la Topal Ivan în contul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2 497 lei.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că prima instanță eronat a încetat procesul penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or, dispunând încetarea procesului penal, instanța urma să se pronunțe asupra acestor temeuri de încetare. Astfel, indicând asupra legalității rechizitoriului, prima instanță judecând cauza a mai constatat ca învinuirea adusă de acuzatorul de stat a fost dovedită doar *im rem*, nefiind prezentate careva probe pertinente și concludente în vederea constatării faptei *im personae*.

În acest sens, instanța de apel a reținut că dispunând încetarea procesului penal în baza art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, prima instanță eronat a constatat și lipsa dovezilor care demonstrează comiterea acestei fapte de către inculpat.

Din aceste motive, instanța de apel a considerat necesar de a casa sentința și soluționând chestiunea de fapt și de drept, determinând încadrarea acțiunilor inculpatului Topal Ivan, a constatat fapta penală ca fiind dovedită după cum urmează:

Topal Ivan la 22 februarie 2016 aproximativ la ora 02:00, conducând automobilul de model Mitsubishi Carisma cu numărul de înmatriculare xxxx în lipsa permisului de conducere, deplasându-se pe str. Lenin or. Ceadâr-Lunga, încălcând prevederile pct. 45 din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.357 din 13.05.2009, nu a ținut cont de situația rutieră, de starea sa psiho-fiziologică, ce influențează asupra atenției și reacției, precum și de experiența sa de șofer, ce-i permite a prognoza situații periculoase, nu a manifestat prudența specială și nu a micșorat viteza până la limită, care oferă siguranța circulației, în urma cărui fapt s-a tamponat în motocicletă de model Viper Vision condusă de Bejenari Gheorghii.

În rezultatul leziunilor corporale primite în urma accidentului rutier, Bejenari Gheorghii a decedat la fața locului, fiindu-i cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

Acțiunile lui Topal Ivan au fost încadrate în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

În pofida faptului că inculpatul Topal Ivan vina nu a recunoscut-o, instanța de apel a reținut că analizând probele cercetate în ședința instanței de apel întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii imputate, bazându-se pe următoarele probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum sunt: declarațiile martorilor Bacu Piotr, Capsomun Gheorghii, Gaidarjî Carina, Culeva (Ivanova) Elena, ordonanța de pornire a urmăririi penale din 22.02.2016 (f.d.1, vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22.02.2016 cu planul-schemă și tabel fotografic (f.d.7-19, vol. I); procesul-verbal de examinare și verificare a stării tehnice a automobilului de model Mitsubishi Carisma (f.d.28-29, vol. I); procesul-verbal de examinare și verificare a stării tehnice a transportului Viper Vision (f.d.31-32, vol. I); raportul de expertiză legală nr. 0631 din 16.06.2016 (f.d.89-100, vol. I); procesul-verbal al experimentului din 27.07.2016 cu foto – tabel (f.d.109-111, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 42 D din 13.04.2016 (f.d.113-114, vol. I); procesul-verbal al experimentului din 22.10.2016 cu foto – tabel (f.d.125-126, vol. I); raportul de expertiză legală nr. 1012 din 07.11.2016 (f.d.132-137, vol. I).

Astfel, analizând probele cercetate în ședința instanței de apel și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, analizate, instanța de apel a constatat că ele demonstrează cu certitudine vina inculpatului Topal Ivan în comiterea infracțiunii imputate și care combat argumentele declarate de către inculpat ce nu corespund

adevărului, care sunt depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat prin probele analizate și apreciate mai sus, prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, și acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal.

La individualizarea și stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă inculpatului Topal Ivan, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75, 79 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

La caz, conform art.16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, face parte din categoria celor grave, în calitate de circumstanțe atenuate au fost reținute: comiterea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani.

Astfel, instanța de apel a considerat că în privința inculpatului poate fi aplicată o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale, corectarea și reeducarea inculpatului fiind posibilă fără privarea de libertate.

De asemenea, instanța de apel a reiterat că inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Ceadâr-Lunga din 31 martie 2015, în baza art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, la închisoare pe un termen de 8 ani, iar prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, sentința a fost casată parțial în partea pedepsei, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

În acest context, instanța de apel a considerat că pedeapsa stabilită inculpatului Topal Ivan în baza deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16.03.2017, cu respectarea art.87 alin. (2) Cod penal, se va executa de sine stătător.

Cu privire la motivele invocate de partea acuzării, având în susținere prevederile art.art.227, 228, 229, 143 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că cheltuielile judiciare pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 0361 din 16.06.2016, raportului de expertiză medico-legală nr. 42 D din 13.04.2016 și raportului de expertiză judiciară nr. 1012 din 07.11.2016, în sumă de 2 497 lei, urmează a fi suportate de inculpat.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a declarat recurs ordinar prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea ce ține de individualizarea pedepsei penale, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului, procurorul a menționat că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Consideră, că la stabilirea pedepsei instanța nu a luat în considerație personalitatea inculpatului Topal Ivan, care anterior a fost tras la răspundere penală, și anume prin sentința Judecătorei Ceadâr-Lunga din 31 martie 2015, în baza art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, la închisoare pe un termen de 8 ani, iar prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, sentința a fost casată parțial în partea pedepsei, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Precizează acuzarea, că instanța de apel la individualizarea pedepsei a omis că inculpatul fiind în termen de probă stabilit prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, a comis a nouă infracțiune.

Aceste circumstanțe relevă faptul că, unica și indiscutabila metodă de reeducare și corijare, este condamnarea inculpatului, la pedeapsa reală, or, argumentele invocate la adoptarea soluției prin care instanța de apel invocă argumentele că, pedeapsa nu trebuie să implice o suferință pe măsură de a-și atinge scopul, sunt neîntemeiate, devreme ce inculpatul, fiind deja în conflict cu legea, nu a îndreptățit încrederea care i-a fost acordată, nu și-a revizuit atitudinea față de valorile sociale și comportamentul lui față de membrii societății.

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just*, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

După cum rezultă din materialele cauzei, titularul cererii de recurs invocă temeiurile pentru recurs prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și când 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării sub aspectul că

instanța de apel a menținut eronat, o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

În acest sens Colegiul penal lărgit reține că, potrivit sentinței a fost încetat procesul penal în privința lui Topal Ivan învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, în legătură cu existența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Deși sentința a fost contestată cu apel de către procuror, care a invocat dezacordul cu soluția primei instanțe, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu a pătruns în esența argumentelor formulate, trecând asupra acestora în mod superficial, nefiind motivată respingerea acestora.

În acest sens, din materialele cauzei, Colegiul penal lărgit a constatat că prin sentința Judecătorei Ceadâr-Lunga din 31 martie 2015, Topal Ivan a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, fiind-ui stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, iar prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, sentința a fost casată parțial în partea pedepsei, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

În respectiva cauză penală, inculpatul Topal Ivan a comis fapta infracțională, în perioada de probațiune.

Potrivit art.90 alin.(10) Cod penal, în cazul în care cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă o nouă infracțiune intenționată, instanța de judecată îi stabilește o pedeapsă în condițiile art.85, dacă, după caz, nu sunt aplicabile prevederile alin.(11) din prezentul articol.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel la judecarea respectivei cauze penale, a omis faptul că inculpatul Topal Ivan a comis o nouă infracțiune în perioada executării pedepsei stabilite prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 martie 2017, fapt care a condus la aplicarea unei pedepse individualizate contrar prevederilor legale, astfel, stabilindu-se temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală.

Aceste constatări denotă faptul că instanța de apel la judecarea cauzei a formulat concluzii contradictorii atât asupra temeiniciei apelului examinat cât și asupra pedepsei stabilite și a individualizării acesteia.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de către partea acuzării, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia, casează parțial decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 august 2020, în cauza penală în privința inculpatului *Topal Ivan xxxx*, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 24 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion